

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРАКТИКУ ШЛЯХОМ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ

Юлія РІБЦУН, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу логопедії Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України

Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України – єдина на теренах нашої держави науково-дослідна установа, сім наукових відділів якої здійснюють широкомасштабні як фундаментальні, так і прикладні дослідження з актуальних проблем спеціальної освіти, активно популяризуючи теоретико-методичні здобутки провідних вітчизняних наукових шкіл.

Серед ключових напрямів діяльності Інституту – узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду з організації, розроблення та впровадження нормативно-правового, середовищного, інноваційного наукового, навчально- та програмно-методичного забезпечення освіти дітей з особливими потребами, соціологічний аналіз і прогнозування розвитку вітчизняної спеціальної освіти.

Ученими Інституту здійснюється підготовка наукових кадрів через аспірантуру та докторантуру (галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053 Психологія; галузь знань 01 Освіта, спеціальність 016 Спеціальна освіта), а також надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації керівних, педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти (відповідна ліцензія МОН України, серія АД №034572).

З метою популяризації знань про особливості розвитку, навчання та виховання дітей з психомовленнєвими порушеннями, задоволення освітніх запитів і потреб спеціалістів, які працюють з учнями зазначених категорій, 24-28 лютого 2020 р. були проведені виїзні інтегровані проблемно-тематичні курси за освітньо-професійною програмою з теми «Комплексна психолого-педагогічна допомога дітям з порушеннями мовленнєвого та когнітивного розвитку». Проведення курсів передбачало реалізацію комплексного підходу до одночасного підвищення кваліфікації педагогічних працівників з кількох предметів одного профілю шляхом співпраці трьох наукових відділів: логопедії, освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами.

Курси, які проводять науковці Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України в закладах освіти, завжди органічно взаємоузгоджуються з процедурою атестації педагогічних працівників, котрі постійно прагнуть підвищувати свій професійний рівень та вдосконалювати педагогічну майстерність.

Цього разу курси підвищення кваліфікації відбулися на базі Комунального закладу «Балтська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат №1 I-II ступенів» (м. Балта Одеської області), в якому творчий педагогічний колектив допомагає здобувати освіту понад 200 вихованцям віком від 7 до 17 років із тяжкими розладами мовлення та порушеннями когнітивного розвитку.

Методичним забезпеченням проведених курсів стали авторські матеріали, як-от:

- а) конспекти лекцій;
- б) презентаційні матеріали до інтерактивного теоретичного викладу матеріалу;
- в) методичні вказівки та рекомендації;
- г) індивідуальні завдання;
- д) кейс ситуаційних завдань, у т. ч. й з рольового та імітаційного моделювання.

Відповідно до класифікації за типом пізнавальної діяльності (І. Лернер) нами були використані пояснювально-ілюстративні, частково-пошукові, дослідницькі методи навчання та методи проблемного викладу.

Прочитані лекції інваріантного блоку логопедичного професійного модуля були об'єднані загальною темою «Актуальні питання системи освіти дітей із тяжкими порушеннями мовлення в сучасному вимірі» та конкретизувалися у ряді підтем:

- 1) «Психолінгвістичні та нейропсихологічні аспекти мовленнєвої діяльності за умов онто- та дизонтогенезу»;
- 2) «Лінгвістична складова наступності дошкільної та початкової ланки шкільної освіти дітей із порушеннями мовлення»;
- 3) «Диференційна діагностика мовленнєвих порушень у дітей»;
- 4) «Сучасні освітні технології компенсації тяжких порушень мовлення (логопедичний і психологічний інструментарій)»;
- 5) «Програмно-методичне та навчально-методичне забезпечення у роботі вихователя, вчителя, логопеда, психолога та батьків»;
- 6) «Навчально-методичне та дидактичне забезпечення змісту пізнавального розвитку молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення».

Діагностико-аналітичний модуль курсів передбачав застосування індивідуальних, фронтальних і комбінованих методів контролю. По закінченню курсів слухачі отримали свідоцтва усталеного зразка із зазначенням загальної кількості годин (рекомендовані МОН України 30 год.), що відповідає одному кредиту загальноєвропейської кредитної трансферно-накопичувальної системи вимірювання та порівняння навчальних досягнень (ЄКТС).

Слухачам курсів було презентовано цьогорічну авторську навчальну друковану продукцію, схвалену до використання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами комісією зі спеціальної педагогіки Науково-методичної ради з питань освіти МОН України, зокрема:

– Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей: діагностичний комплекс : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушення-

ми мовлення / І. М. Брушневська, Ю. В. Рібцун. – Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2020. – 124 с. : іл. – Бібліогр.: С. 119-122

– Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей: методика формування : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення / І. М. Брушневська, Ю. В. Рібцун. – Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2020. – 144 с. – Бібліогр.: С. 123-126

– Рібцун Ю. В. У країні Веселкових звуків. Альбом учителя-логопеда. Частина 1. – Х. : Видавнича група «Основа», 2020. – 96 с. : іл. – (Серія «Логопеду»).

– Рібцун Ю. В. У країні Веселкових звуків. Альбом учителя-логопеда. Частина 2. – Х. : Видавнича група «Основа», 2020. – 80 с. : іл. – (Серія «Логопеду»).

Педагоги мають можливість розпочати практичне впровадження зазначеної продукції у роботу закладу відповідно до освітніх, індивідуальних вікових і психофізичних потреб здобувачів початкової освіти.

Результативність проведених лекцій полягала в:

а) ознайомленні слухачів з сучасними науково-теоретичними тенденціями у галузі логопедії;

б) уточненні, збагаченні знань педагогів щодо особливостей організації та проведення компенсаційної роботи;

в) усвідомленні необхідності плавного перетікання діагностичних напрямів у компенсаційні;

г) засвоєнні основних принципів розроблення логопедичних стратегій допомоги дітям з тяжкими порушеннями мовлення в умовах Нової української школи.

Інститутом спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України в особі завідувачки відділу логопедії Еляни Данілавічюте і КЗ «Балтська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат №1 I-II ступенів» в особі директора Любові Безкоровайної було укладено угоду про співпрацю, що передбачає:

а) розробку стратегічних напрямів розвитку спеціальної освіти з метою реалізації державної політики у сфері навчання та виховання дітей з особливим освітніми потребами;

б) педагогічний моніторинг стану та розвитку системи вітчизняної спеціальної освіти;

в) забезпечення наукового і програмно-методичного супроводу діяльності інтернатного закладу;

г) впровадження інноваційних освітніх технологій у практичну діяльність школи.

Саме завдяки тісній, активній, творчій і професійній співпраці Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України та Комунального закладу «Балтська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат №1 I-II ступенів» курси підвищення кваліфікації проходили у дружній і невимушеній атмосфері.